

Forældreskabet har gennem hundrede år udviklet sig – og kulminerer nu med en generation, der engagerer sig mere end nogensinde.

Det nye forældreskab kræver nye svar fra efterskolerne

Forældresamarbejdet fylder mere – og slider mere – end tidligere. Eksperter peger på, at forældreskabet i dag er blevet mere krævende og følelsesstyret, men også, at efterskoler kan styrke tilliden og dialogen ved at forstå, hvad der ligger bag forældrenes engagement i deres børn.

TEKST Katrine Friisberg, redaktion@efterskolerne.dk
FOTO Tor Birk Trads
ILLUSTRATION Freepik

Da Rikke Yde Tordrups søn gik på efterskole, brækkede han benet. Han kunne ikke bo på sit normale værelse på grund af køjesengen, og han ville få brug for hjælp til at pakke foden ind i plastik, når han skulle i bad og sikkert også i mange andre sammenhænge. Sådan tænkte den overordentligt bekymrede mor, pakkede sin taske og flyttede ind på efterskolen.

Hvor længe Rikke Yde Tordrup endte med at blive på sin søns efterskole, afslører vi først til sidst – men hendes historie siger meget om, hvorfor det kan være så svært for mange forældre at give slip og peger på, hvordan efterskoler kan være med til at gøre overgangen lidt lettere.

For at forstå hvorfor, må vi begynde et andet sted. Rikke Yde Tordrup kalder sig selv en ‘markant mor’ og indgår dermed i en voksende gruppe af forældre med store krav og stærke følelser, når det kommer til deres børns ve og vel. Hun er også psykolog og klinisk specialist i børn og unge. Hun har i mange år arbejdet med børns udvikling og skole-hjem-samarbejde. Derfor ved hun også, hvordan det kan påvirke lærere, når markante forældre som hende selv blander sig og stiller store krav.

I 2017 udgav Rikke Yde Tordrup bogen ‘Markante Forældre,’ hvor hun på kærlig vis giver en karakteristik af forældregruppen samt anvisninger til, hvordan pædagogisk personale kan skabe et godt samarbejde med de markante forældre.

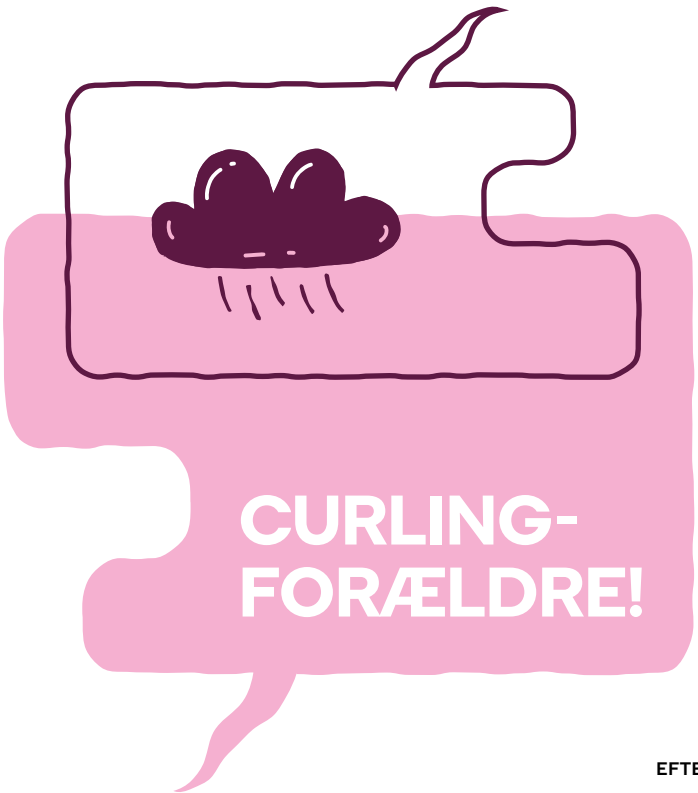
Tillid er afgørende for at give slip

- Tillid til efterskolens personale og deres evne til at se og gribe barnet er afgørende for, om forældre kan give slip.
- Når denne tillid er til stede, oplever forældre, at de kan træde et skridt tilbage og lade barnet ‘øve sig’ på selvstændighed i trygge rammer.
- Når tilliden mangler, eller kommunikationen svigter, intensiveres forældrenes behov for at genindtræde som primære omsorgspersoner.
- Samarbejdet mellem skole og hjem er derfor centralt for barnets trivsel og forældrenes tryghed.

KILDE ‘At give slip - og stadig holde fast. Efterskoleforældre i en ny tid’, rapport af Anja Marschall og Noomi Matthiesen, 2025

Pædagogisk leder Stine Kjolby Thomsen arbejder for et mere anerkendende forældresamarbejde – og for at ændre den måde, man taler om forældre på i hverdagen.

Samtidig ændrede folkeskolen sig markant for år tilbage med indførelsen af nationale test og læringsmål. Ifølge Noomi Matthiesen har det betydet, at fokus i højere grad er blevet rettet mod præstationer – og mod, hvordan forældre kan støtte deres børn bedst muligt.

“Når politikerne skælder ud over de meget engagerede forældre, kan man sige, at forældrene egentlig

gør det, som de er blevet kaldet til at gøre af både institutioner, skoler og politikere,” siger Noomi Matthiesen.

Hun og Anja Marschall, som er lektor og ph.d. i psykologi ved Københavns Professionshøjskole, står sammen bag et forskningsprojekt, hvor de har fulgt forældrene til 12 efterskoleelever før, under og efter et skoleår.

De er ærgerlige over, hvor negativt der ofte tales om nutidens forældre. Ud over politikere, der taler om ‘pissedårlig opdragelse’, ser de samme tendens i debatindlæg og i den offentlige samtale generelt. Som konsulent på skoler oplever psykolog Rikke Yde Tordrup, hvordan den tone også præger kulturen på skolerne.

“Forældrene gør det bedre end de nogensinde før. De orienterer sig mere, inden de bliver forældre. De tager længere barsel og deler i højere grad barslen. De bruger flere penge på og mere tid med deres børn, og de engagerer sig mere i deres børns skole og dagtilbud,” siger Rikke Yde Tordrup.

Hun understreger, at forældrene samtidig har haft børn i daginstitutioner med for få voksne. Det betyder, forklarer hun, at mange børn i højere grad har lært at regulere sig i forhold til jævnaldrende i stedet for voksne. Det skaber problemer i skolen, hvor børnene søger anerkendelse fra kammeraterne i stedet for lærerne.

Samtidig har længere skoledage og nye rammer gjort det sværere for flere børn at trives, og det kan ifølge hende være med til at forklare stigningen i både diagnoser og skolevægning. Alt sammen noget, der har fået forældrene mere på banen.

MARKANTE FORÆLDRE

Ifølge Rikke Yde Tordrup er det de børn – og deres forældre – der nu rammer efterskolerne.

Rikke Yde Tordrup fortæller, at hun for nogle år siden begyndte at få henvendelser fra efterskoler, der oplevede flere elever med hjemve og uro. Mange havde svært ved at sove ude og finde ro i sig selv, og skolerne oplevede, at de ikke længere kunne styre eleverne på samme måde som før.

”Først troede man, at corona var forklaringen – og det var det delvist. Men man kan ikke blive ved med at skyde skylden på corona,” siger hun.

Derfor er det heller ikke så mærkeligt, at forældre i højere grad i dag end tidligere har svært ved at slippe deres børn helt fri, når de begynder på efterskole, mener hun.

”Jeg har selv prøvet det tre gange, og det er vanvittigt at få at vide, at nu skal man give slip og tage hjem. Det er som at gå fra 1.000 til en kilometer i timen,” siger Rikke Yde Tordrup og ler.

Hun forstår godt, at det kan være svært for forældre at give slip, selvom personalet på efterskoler nogle gange kan grine lidt af det.

”Det handler jo ikke kun om at give slip på barnet, men også på den forældreinvolverende rolle, de har været pisket til at tage i folkeskolen i ni år. Man bliver helt forvirret.”

Hvem griber mit barn?

Det kan være fristende at tro, at forældre kan sænke skuldrene og puste ud, når de har afleveret deres barn på efterskole – men sådan oplever de fleste det ikke. Noomi Matthiesen og Anja Marschalls forskningsprojekt viser, at forældrene bliver sat på et stort arbejde, når de kører fra efterskolen. De to forskere mener, at det vil hjælpe både forældre og efterskoleansatte at forstå og anerkende det arbejde, det kræver af forældrene at give slip. På den måde kan skolerne bedre skabe nogle rammer, som imødekommer forældrenes behov, og som samtidig ikke kræver alt for meget arbejde for skolen.

”Forældre efterlyser i den grad en bekræftelse på, at der er en, der griber, hvis der sker noget. Hvis forældrene ser tegn på, at deres barn ikke bliver grebet, skaber det en ængstelighed,” fortæller Anja Marschall.

Et ekstra opkald kan nogle gange gøre forskellen. Når skolen tydeligt viser, hvem der griber barnet, sænker forældrene skuldrene.

”Det handler jo ikke kun om at give slip på barnet, men også på den forældreinvolverende rolle, de har været pisket til at tage i folkeskolen i ni år”

— RIKKE YDE TORDRUP, OGSÅ PSYKOLOG OG KLINISK SPECIALIST I BØRN OG UNGE

”Forældre efterlyser i den grad en bekræftelse på, at der er en, der griber, hvis der sker noget. Hvis forældrene ser tegn på, at deres barn ikke bliver grebet, skaber det en ængstelighed”

— ANJA MARSCHALL, LEKTOR OG PH.D. I PSYKOLOGI VED KØBENHAVNS PROFESSIONSHØJSKOLE

Efterskolen kan hjælpe forældrene til at sænke skuldrene ved at kommunikere klart, hvem der griber barnet, og hvordan skolen griber barnet, hvis der opstår problemer.

”Tillid til efterskolens personale og deres evne til at gribe barnet er afgørende for, om forældrene kan give slip,” understreger Anja Marschall.

Forældrenes opfattelse af, hvordan deres barn har det, fryser fast, når de ikke længere har kontakt med barnet, fremhæver Anja Marschall. Hvis en forælder har afleveret et barn, som var ked af det, eller har et barn, som kun ringer hjem for at læsse af, ser forælderen ikke, at barnet også har det sjovt med at spille brætspil og oplever meningsfulde øjeblikke til fællessang.

Også psykolog Rikke Yde Tordrup påpeger, at det er afgørende, at skolen møder forældrene med en forståelse og anerkendelse af deres følelser. Oplever forældrene det, vil de gerne følge efterskolernes retningsanvisninger, understreger hun. På samme måde har forældrene brug for at høre, at efterskolen anerkender og forstår eleverne. Det kan ske allerede til fællesarrangementet på første dag. Rikke Yde Tordrup har f.eks. oplevet en forstander, som sagde til alle forældrene, at en del af børnene ville opleve hjemve, nogle i lang tid, og at de elever sagtens kunne have et godt skoleår alligevel.

”Jeg har oplevet mange forældre, som har henvendt sig til deres barns efterskole med en bekymring og følt sig mødt med forståelse og anerkendelse og

derfor har taget positivt imod retningsanvisningen til at bruge deres energi et andet sted i deres barns interesse,” pointerer hun.

Den samme forståelse og anerkendelse mødte hun, da hun troppede op på sin søns efterskole klar til at flytte ind for at hjælpe ham med det brækkede ben, fortæller hun. Forstanderen tog godt imod hende og inviterede hende til at spise med. Mens hun sad i spisesalen, kunne hun se sin søn, som pjattede og havde det sjovt med sine kammerater, som også hentede mad til ham. Forstanderen spurgte, om hun kunne se, at han havde det godt og foreslog, at det måske var en bedre idé for hende at tage hjem.

”Jeg endte med at køre hjem samme dag, fordi jeg blev mødt af en vidunderlig forstander, der ikke udskammede mig eller grinede af, at jeg sad der med min taske og var klar til at flytte ind, men lyttede og anerkendte, at jeg havde brug for at passe på min søn lige nu,” siger hun. ○

